

PROTOCOL PER AL BENESTAR DELS CAVALLS DE LA FUNDACIÓ MIRANDA

ACOLLIDA DELS ÈQUIDS

PROTOCOL D'ARRIBADA

- Abans d'acceptar un cavall, i sempre que hi hagi una persona o institució responsable de l'èquid, i quan sigui el cas, es demanarà desferrar l'animal, substituir progressivament l'alimentació granívora per una alimentació a base de fenc a lliure disposició i una mica d'alfals (en cas de no tenir lliure accés a pastura).
- Es demanarà Identificar l'èquid i expedir-ne el passaport segons normativa del DARP.
- Visita veterinària per desparasitació interna i revisar dents.
- Revisió de manteniment de cascos (barefoot).
- Assumir la despesa del transport fins a l'espai recomanat per la Fundació.
- Treballem amb transport extern, especialitzat i econòmic, i amb professionals del manteniment natural del casc, i veterinaris especialitzats que podem recomanar si cal.
- En cas de cavalls que no tenen ningú que se'n preocupi, posarem els recursos necessaris per garantir aquestes accions i atenció abans d'incorporar-lo a les nostres manades.

· La Fundació pot sostenir fins a 40 èquids procedents d'abandonament o maltractament. A partir d'aquest nombre, només es podran acceptar cavalls que siguin apadrinats o acompanyats d'una aportació econòmica inicial o mensual, que garanteixi que podrem fer front a les seves necessitats.

Actualment tenim cura de 70 èquids que viuen en llibertat acompanyada em grans espais naturals i en ramat.

· La Fundació obre també un espai de pupil·latge, per cavalls vinculats a persones alineades amb la nostra filosofia, valors, visió i missió.

CASOS, ESPAIS I UBICACIÓ DELS CAVALLS

· **Cavalls procedents de maltractament** que han patit falta de menjar i recursos per a la supervivència. Solen necessitar un període més o menys llarg per refer-se i recuperar el pes i la forma física. Cal suplementació continuada inicial en tancat infermeria, amb fenc i alfals o concentrat d'alfals, remolaxa, civada negra i segó. Cal fer control veterinari, analítica de sang i coprològica.

Els cavalls que no han patit manca de recursos i de menjar, però que han estat sotmesos a estrès continuat i que presenten signes de trauma, triguen més a recuperar-se, presenten signes de por, desconfiança, estereotípies i desconeixement de l'entorn. Habitualment fan el procés de sanació emocional més significatiu gràcies a la xarxa social i als vincles que estableixen amb els altres cavalls, i no amb les persones. La renegociació del trauma del cavall, acompanyat només per un humà, és molt més lenta. El grup social és un dels factors determinants de la resiliència. Llavors es pot donar un espai autèntic per a la reconciliació i la sanació del vincle entre humans i cavalls.

· **Cavalls procedents de maneig intensiu** (estabulats, solats, dieta basada en pinso, i ferrats). Els cavalls de més de 15 anys que han viscut en aquestes condicions, requereixen inicialment un espai acotat i amb accés fàcil a aigua i menjar. Transició progressiva a una alimentació cent per cent constituïda per fibra vegetal digestible, i posterior moviment cap a un espai més extens però sempre amb una orografia fàcilment transitable i fàcil de supervisar.

El cos d'aquests animals ja no s'adapta a una vida en llibertat en plena muntanya (sistema cardio-respiratori afectat, articulacions i tendons afectats, flora intestinal afectada) i també presenten molta dependència respecte a l'humà. En alguns casos el cavall emocionalment, demana la vida en llibertat, però el cos no es podria adaptar a un context que els duria a una etapa dura i que els acabaria escurçant la vida. Són cavalls que ja no poden recuperar la seva força, però que poden gaudir d'una darrera etapa de la vida feliços, i amb la seva dignitat de cavall.

En qualsevol cas procurem escoltar i respectar cada procés.

• **Cavalls procedents de maneig intensiu** (estabulats, solats, dieta basada en pinso, i ferrats).

Els cavalls de més de 15 anys que han viscut en aquestes condicions, requereixen inicialment un espai acotat i amb accés fàcil a aigua i menjar. Transició progressiva a una alimentació cent per cent constituïda per fibra vegetal digestible, i posterior moviment cap a un espai més extens però sempre amb una orografia fàcilment transitable i fàcil de supervisar.

El cos d'aquests animals ja no s'adapta a una vida en llibertat en plena muntanya (sistema cardio-respiratori afectat, articulacions i tendons afectats, flora intestinal afectada) i també presenten molta dependència respecte a l'humà. En alguns casos el cavall emocionalment, demana la vida en llibertat, però el cos no es podria adaptar a un context que els duria a una etapa dura i que els acabaria escurçant la vida.

Són cavalls que ja no poden recuperar la seva força, però que poden gaudir d'una darrera etapa de la vida feliços, i amb la seva dignitat de cavall.

En qualsevol cas procurem escoltar i **respectar cada procés**.

Els cavalls de menys de 13 anys procedents d'aquest mateix maneig, solen adaptar-se bé a la vida en ramat i en llibertat, i es poden incorporar als grups que viuen en els grans espais naturals que gestionem.

Aquesta adaptació s'efectua de manera progressiva i amb acompanyament i supervisió.

• **Cavalls amb dependència emocional sense limitacions físiques.**

Requereixen un temps d'aclimatació, on la suplementació alimentària per part de l'humà no és necessària i s'ha de substituir immediatament per una pastura fàcil i abundant.

Són ideals els espais amables i assequibles, on ells puguin anar empoderant-se i oblidant la dependència respecte a l'humà. El procés consisteix a adonar-se de la seva capacitat de proveir-se d'aliment i d'aigua, gaudir de la seva vida social i de la possibilitat de moure's lliurement per un espai no limitant on les persones segueixen sent benvingudes, sense ser indispensables.

• **Cavalls de qualsevol edat procedents d'una vida en un entorn natural o extensiu.** Solen adaptar-se i integrar-se perfectament a la vida en ramat en grans espais naturals, autogestionant-se, ben empoderats i reconnectant amb la seva essència i capacitats, trobant el seu lloc en un sistema, i vivint molts anys en plenitud.

PROTOCOL DE CURES I ATENCIÓ VETERINÀRIA

ATENCIÓ DE CAVALLS EN CAMP

La Fundació ha previst un tancat infermeria a cada pastura, vinculat a un punt d'aigua per poder atendre els èquids que ho necessitin, i mantenir-los en observació i en un espai acotat on es pugui assegurar la visita del veterinar, les cures diàries i la suplementació alimentària.

En casos en què l'estrès per separació pugui ser un factor molt negatiu, es valora si les cures i la suplementació es poden fer a la muntanya, sense separar l'animal del seu grup. Habitualment si és imprescindible posar-lo al tancat, es tria un individu del seu ramat per acompanyar-lo en aquesta etapa.

Els casos dels cavalls que ja han estat abandonats pel seu grup, perquè no poden seguir el ritme a causa de problemes de mobilitat, edat o salut, està clar que els hem d'atendre al tancat infermeria.

Còlics: En el nostre Projecte i instal·lacions, no hem registrat casos de còlic. El fet que els cavalls puguin caminar i pasturar contínuament, fa que el seu sistema digestiu, i la flora intestinal funcionin perfectament. En algun cas, i en cavalls habituats a ser alimentats amb una ingesta de gra o de gran quantitat de menjar de manera puntual i espaiada, ens hem trobat inicialment amb algun cas d'obstrucció esofàgica, deguda a la ingesta sobtada i amb poca masticació, de fenc o d'aufals. Sempre s'ha resolt amb atenció veterinària o amb la nostra intervenció guiada pel veterinar.

Ferides: Si la ferida es troba a prop d'una articulació o tendó, per petita que sigui cal avisar el veterinar per evitar complicacions i afectació de l'estructura interna.

Una ferida més gran en zona no perillosa, sovint es pot curar en camp.

Ulls: Quan un cavall té un ull tancat o que li plora hem d'explorar i valorar si té alguna ferida o úlcera. Si la té, haurem d'avisar el veterinar i fer les cures diàries que ell determini. Inicialment podem netejar i alleugerir amb sèrum fisiològic o aigua de camamilla o de farigola.

Coixeres: Si trobem a la pastura, un cavall que va coix, valorem si pot desplaçar-se i quin nivell de coixera presenta (si hi ha ferida associada, inflor...). Contactem el veterinar perquè estigui previngut i decidim conjuntament si ha de venir de seguida, segons els símptomes. Si no hi ha ferida, valorem l'estat del cavall. Si observem deshidratació o que no ha begut aigua fa hores i no està en condicions de desplaçar-se fins a un punt d'abeurada, prepararem un campament base allà on es troba, proveir aigua amb un bidó tancat que es carrega a la font o abeurador més proper i s'aboca en un cubell al lloc on es troba el cavall.

Si hi ha pastura al seu abast sense haver-se de moure, no cal portar fenc, sinó, caldrà posar fenc per assegurar que segueix menjant. Amb aquesta atenció podem deixar el cavall durant una nit o unes hores i l'endemà, i un cop rehidratat i havent agafat forces, observar novament. L'objectiu és fer costat a-lo perquè no es debiliti.

Un cavall que va coix i té la mobilitat limitada perd la capacitat de trobar recursos (aigua i menjar) i pot fer una davallada greu. Si la coixera ha desaparegut en unes hores i el cavall ha tornat amb el grup, pot ser una rebrincada o mal gest. Si segueix coix, com a mínim hauré impedit que es debiliti i comenci un cicle de degeneració en el qual el cavall acaba a terra sense poder-se aixecar.

Mentre, es pot anar preparant l'herba i tot el necessari al tancat infermeria i provar de fer-hi arribar el cavall caminant al seu ritme. Si cal, avisarem un remolc per bellugar-lo. Si el lloc on es troba no és accessible, seguirem el protocol iniciat, repetint el campament in situ amb aigua i menjar i podem començar la medicació segons prescripció veterinària, fins que aconseguim arribar al tancat amb el cavall, encara que triguem més d'un dia.

Al tancat infermeria, el deixarem tranquil amb la medicació que pauti el veterinari, aigua i menjar fins que es recuperi.

Si observem ferida a l'articulació, és urgent avisar el veterinari.

Paràsits externs: Durant la revisió dels cavalls, un dels aspectes que hem d'observar és la presència de paràsits externs. Ho farem essencialment amb el tacte, tocant zones clàssicament afectades com la zona de la crin. Valorarem el nivell d'infestació per decidir si cal aplicar un desparasitador extern. Igualment amb altres paràsits.

Pèrdua de pes i/o Paràsits interns: Quan observem que un animal perd pes de manera significativa, té diarrees i/o presenta edemes, podem sospitar de la presència excessiva de paràsits interns.

A la natura convivim amb els paràsits i no pretenem erradicar-los tots, però hem d'assegurar un equilibri i evitar que els animals siguin infestats perquè això pot provocar la seva mort.

Per això a la Fundació, seguim un protocol de desparasitació sota criteri veterinari, dos cops l'any.

Quan un cavall perd pes cal en qualsevol cas, recolzar-lo amb fenc, una mica d'aufals i/o concentrat d'aufals, remolatxa, civada negra i segó. Aquest procés es pot efectuar de tres maneres en funció de la seva condició i estat:

-suplementació en tancat (casos de pèrdua important de pes). Així assegurem que tenim el cavall al nostre abast cada dia i podem subministrar fenc a lliure disposició.

-suplementació en semi tancament a hores (quan el cavall ja presenta una millora considerable). Requereix que el cavall s'apropi al tancat a buscar el suplement que ha estat rebent, i el puguem fer entrar i suplementar durant unes hores cada dia. La resta del temps pot pasturar amb la seva família.

-suplementació en camp. (casos de transició del tancat inicial a la vida en llibertat, o sempre que detectem pèrdua de pes). Amb aquest mètode, el cavall pot mantenir-se vinculat al seu ramat mentre rep el suport alimentari per recuperar pes. En aquest cas ens arisquem a no trobar-lo i no poder suplementar alguns dies, També implica vigilar i evitar que els altres cavalls li prenguin el menjar, i esperar fins que se l'acaba.

Abans de suplementar un cavall cal valorar el moment en què es troba i les seves capacitats. Els cavalls que no han viscut amb espai i grup, estan handicapats i presenten greus discapacitats com moure's amb dificultat, no saber pasturar, no atrevir-se a beure en espais on es concentra l'aigua, com fonts, rius, abeuradors, bassals... Aprenen tot això amb el grup i per mimetisme. Durant la seva integració al grup poden, perdre pes per raons emocionals que fan que la seva energia i atenció estigui centrada en un procés emocional, que disminueix les seves hores de pastura.

També perden pes pel canvi d'alimentació. La flora intestinal està danyada per una alimentació granívora, i s'ha de regenerar per assimilar tots els nutrients de la pastura. El midó i el sucre dels pinsos crea addició. Quan els cavalls que han menjat això en grans quantitats durant anys, passen a menjar herba es desinflen i perden massa corporal. Cal acompanyar amb molta atenció aquest procés perquè sigui una transició positiva en tots sentits.

Si sempre suplementem, encara que sigui amb herba, no permetem que el cavall desenvolupi la capacitat de reequilibrar-se per si mateix i d'autoregular-se. Cal fer atenció també a l'energia que té i als paràmetres de mesura de la condició corporal.

· **Hospitalització:** Hospitalitzem els cavalls a l'Hospital Veterinari de Bellaterra, en casos greus, de pronòstic reservat, que requereixen una atenció hospitalària continuada i que no es poden atendre degudament en camp.

· **Dentista:** Dos cops l'any, fem revisió de les boques dels cavalls més grans, dels que s'han aprimat i dels que vénen de molts anys privats de pastura.

· **Desparasitació interna:** Desparasitem dos cops l'any, tardor i primavera.

Amb això cobrim l'impacte de tota mena de paràsits interns.

Fem coprologies de valoració. Seguim interessats a participar en estudis amb relació a la fitoteràpia i mètodes naturals per minimitzar l'impacte de l'antiparasitari en el cavall i en el medi ambient. El dia d'avui no hem trobat cap preparat natural substitutiu del químic que utilitzem.

Estem treballant amb rotacions de finques, transhumància i maneig que afavoreixi la disminució de la càrrega parasitària.

· **Monitoratge:** Revisem i observem diàriament els cavalls que viuen en llibertat i en espais de transició amb el nostre Equip de Voluntariat i de benestar dels cavalls.

Estem efectuant seguiment i analítiques comparatives i coprològiques, per valorar la salut i l'impacte de la diversitat de la pastura i dels territoris en els cavalls, amb l'UDL.

· **Estudis:** Impacte de les pottoka de la Fundació a la pastura del Garraf. Fundació Miranda, Parc del Garraf (Diputació de Barcelona) i UAB a càrrec de Jordi Bartolomé. (LINK A L'ESTUDI).

Impacte d'un ramat d'11 cavalls de la Fundació a la pastura del Garraf. Fundació Miranda, Parc del Garraf (Diputació de Barcelona) i UAB a càrrec de Jordi Bartolomé. Comparativa de la gestió i transformació de la vegetació i del paisatge amb el pasturatge d'aquest ramat de cavalls versus les pottoka. ESTUDI EN CURS.

Impacte de la vegetació en la salut dels cavalls de la Fundació. Adaptació del cavall a unes pastures pobres en proteïna. Fundació Miranda, Parc del Garraf (Diputació de Barcelona), UDL a càrrec de Pere Miquel Parés. ESTUDI INICIAT DESEMBRE DE 2019.

